

АЛЕКСАНДЪР КАРАПАНЧЕВ
ГРОСМАЙСТОР НА
ВЪОБРАЖЕНИЕТО

chitanka.info

И така, добре дошъл на още един европейец в „Аргус“.

Според познавачите на жанра именно този фантаст пръв предвижда компютърните вируси. Пак той е първият писател от Стария континент, когото американците удостояват с наградата „Хюго“ (за романа му „Натъпкани в Занзибар“, 1968, смятан за негов магнум опус). Горещ почитател на шумните световни SF конгреси, Брънър получава на последния от тях такъв съдбоносен удар, че... Но хайде да не избързваме със събитията, както казват вечно младите класици.

Англичанинът Джон Килиън Хустън Брънър се ражда през 1934 година в Престън Кроумарш — графство Оксфордшир. От малък проявява вкус към дръзкия полет на фантазията и страстно обиква пътешественика във времето Хърбърт Уелс. Дебютира на литературното поприще с роман, когато е (помислете си, български автори!) 17-годишен. Говори се, че въпросната творба не била особено успешна, понеже самият Брънър дълго криел нейното заглавие и псевдонима, с който я е издал. И все пак можеш ли да утаиш нещо от неумолимата информационна машина на XX столетие? Тя разплита загадката — производението се нарича „Галактическа буря“ и е подписано от Джил Хънт.

Заявил, че учебната програма на Челтнъмския колеж осакатява образованието му, младият Джон го напуска, за да отбие воинския си дълг в Кралските въздушни сили. После неговата биография се обогатява с работа в производствените комуникации и издателство „АБС Букс“, където го харесват за редактор. Скоро той се включва с плам в движението за ядрено разоръжаване, съчинява песен на тази тема (дори след четвърт век още са я изпълнявали) и като своеобразен посланик на мира обикаля много страни. Същевременно пише с неукротима енергия, изстрелвайки понякога по 7–8 заглавия годишно. Ето част от ранните му рожби: „Трампаджиите на светове“, „Космически роботърговци“, „Храм в небето“, „Суперварварите“...

Пред прага на Христовата възраст Брънър решава, че достатъчно е обслужвал масовото изкуство. По-нататък зарязва сякаш безкрайните звездни империи, обръща взор към земните болки и се посвещава изцяло на писателския занаят.

Създаденото от англичанина впечатлява както с обема си, така и със своето разнообразие. Тук влизат над 100 книги — стихове, историческа и съвременна проза, кримки, фантастика. Разбира се, в

последния споменат жанр Джон Брънър прокарва твърде ярка следа. Сред неговите най-сполучливи творби ще изредим романите „Телепат“, „Овцете гледат нагоре“, „Драматурзите от Ян“ и „Ездачът на шокова вълна“, сборниците с къси разкази „Без бъдеще“, „Хайде сега!“, „Вход за някога друг път“... Момент, не изпуснахме ли едно особено важно постижение?

И ето че изведнъж се разнася тънък, сладък аромат. Пред нас се разгръщат две малки армии: белите воители са издялани от сандалово дърво, а черните — от лъскав като огледало абанос. Телата им са украсени със сребърни и златисти инкрустации, за да подчертаят тяхната специфична мощ. Всъщност това е по-скоро лирично въведение към града върху шахматна дъска, където древният спорт заема наистина изключително място. С него се забавляват хората из улиците, масичките по заведенията са разграфени на квадратчета, постоянно се провеждат турнири и даже политиците се вълнуват от стройния порядък, царящ над 32-те фигури.

В интервюта си романистът споделя, че отначало не е възлагал големи надежди на тази книга, но в крайна сметка тя се оказала изненадващо жизнестойлива.

Нищо чудно, ще се съгласим днес. Защото „Град върху...“ предлага доста любопитен коктейл от латиноамерикански колорит и антиутопия, от детектив (забележете, решен нетрадиционно!) и ултрасъвременна урбанистика. Ала нека не огласяваме всички съставки на това духовно питие, което вие сами ще оцените по достойнство след първата чаша. Между явните сполуки на Брънър се нареждат пъстрата галерия от човешки образи, почерпени от най-различни житейски сфери, далечният свят, нажежен от зловещи съперничества и обвит в тайна, безпощадният и тъй актуален срез на понятието „власт“. Да не забравяме също удивителния, богат като съновидение реализъм, с който е предадена цялата история.

Накрая ми се иска да привърша с още няколко изречения за автора. Имах късмета да го поздравя „на живо“ на Еврокон'94 в Тимишоара, Румъния. Сивокос и розоволик, с бял спортен костюм и виненочервена риза, Брънър бе представен първи на тържественото откриване. То се знае, последваха възторжени аплодисменти от претъпканата зала. На по-късните срещи се откри с хумора и общителността си (все заобиколен от ловци на автографи), енергичен,

с подвижно, леко напълняло тяло. Не можеше да му се отрече ореолът на световен Мистър фантастика въпреки конкуренцията на Норман Спинрад и Джо Холдеман.

Но животът изненадва не по-малко от любимия ни жанр. На следващия шумен фестивал, тоест на Уърлдкона в Глазгоу, Джон Брънър получи сърдечен удар и на 25 август 1995 година умря. Шахмат в превод от персийски означава царят е мъртъв. Е, англичанинът вече бе разиграл своите grosмайсторски партии на въображението, завещавайки ни да ги преоткриваме и за българския читател.

Александър Карапанчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.